

1. OLIVERES MIL·LENÀRIES DEL TERRITORI SÉNIA

Mancomunitat Taula del Sénia

El Territori Sénia el formen 27 pobles, situats als dos costats del riu Sénia i al punt de trobada d'Aragó, Catalunya i la Comunitat Valenciana) que superen els 115.000 habitants en 2.070 km². Creada la Mancomunitat al 2006 i formada pels 27 ajuntaments, el seu treball s'orienta a buscar i aconseguir nous recursos per als pobles i la seua gent.

Associació Territori Sénia

Associació sense ànim de lucre, formada al 50% per la pròpia Mancomunitat i l'altre 50% per sectors econòmics i socials de la zona que, des de l'inici, col·labora amb la Mancomunitat, sobretot en el tema de les Oliveres mil·lenàries, aportant la veu i el treball de la societat civil.

A primers d'aquest segle XXI, algunes persones i entitats de la zona van alçar la veu d'alarma davant l'**espoli** d'oliveres mil·lenàries o monumentals. Un cop creades la Mancomunitat i l'Associació van assumir aquest malestar i van començar per fer un **Inventari** d'oliveres mil·lenàries (prenent com a mida els 350 cm de perímetre de tronc a 130 cm del sòl, que s'havia fet a Andalusia) i donant un resultat de 4.080 exemplars. Ara, la xifra ja supera els 7.000

Vista la magnitud d'aquesta xifra (a l'estudi no exhaustiu d'Andalusia sols n'havien sortit 53) i, a més, la gran importància d'aquest patrimoni tan singular (viu i en producció), es va veure que els primers passos havien de ser: **conscienciar als propietaris** i, poc a poc, mirar de **posar-lo en valor**.

Amb l'ajuda de diferents administracions i la col·laboració d'altres institucions s'augmentà la posada en marxa de la producció d'**oli d'oliveres mil·lenàries**, certificat i de qualitat premium. Passats els anys i registrada la Marca de garantia Oli Farga Mil·lenària, ja són 16 les empreses i, un any, s'han arribat a produir 10.000 litres d'oli certificat. A més, tot això ha influït en la millora creixent de tots els olis de la zona i en la aposta del sector de la gastronomia per estos olis de qualitat.

L'**oleoturisme** és també un producte cada cop més valorat. Després de signar convenis amb propietaris, ajuntaments i molins, s'han condicionat Museus, Àrees i Camins d'oliveres mil·lenàries que permeten mantenir l'activitat agrícola i, a la vegada, poder-les visitar.

S'han aconseguit **reconeixements** a nivell nacional, europeu i mundial: 7 millors exemplars d'Espanya i 1 del Mediterrani, Hispania Nostra, Europa Nostra, del Paisatge d'Europa, de les DOP de l'oli, Històries Patrimoni Europeu, Rutes Europees i el reconeixement com a **SIPAM per la FAO de les Oliveres Mil·lenàries Territori Sénia (Patrimoni Agrícola Mundial)**. <https://www.fao.org/giahs/giahsaroundtheworld/spain-senia-ancient-olive-trees/en>

Malgrat tot això seguia l'espoli d'estes oliveres i, a primers del 2018, juntament amb l'Ajuntament d'Ulldecona, ho vam denunciar públicament i, en poc temps, ens van visitar diversos parlamentaris. Un d'ells, Jordi Terrades, aleshores Diputat i ara responsable del desenvolupament de la Llei, va presentar una Proposició de Llei al Parlament i va començar la seva tramitació. Veient que esta era la nostra oportunitat, ens vam reunir: mancomunitat, associació, ajuntaments, empreses d'oli, propietaris, sindicats i organismes oficials, i vam elaborar tot un conjunt d'esmenes que es van enviar a tots les Grups Parlamentaris. Convidats a intervenir davant la Ponència al Parlament, la majoria dels que vam anar erem d'aquí. A més, el nostre Ambaixador Paco Zapater va recollir 98.499 signatures demanant "STOP a l'espoli d'oliveres" que les vam lliurar al President del Parlament.

Com a fruit del treball col·lectiu de tanta gent, al juny del 2020, per 122 vots a favor, 0 en contra i 12 abstencions, es va aprovar la **Llei 6/2020 de protecció, conservació i posada en valor de les oliveres monumentals a Catalunya**, on l'article 24 diu: "*els pressupostos de la Generalitat han de destinar anualment una partida suficient per a la protecció, la conservació, la posada en valor, la gestió, la producció i la promoció de les oliveres i els oliverars monumentals que estiguin en producció, les empreses que elaboren el certificat d'aquestes oliveres i llurs associacions, i els ens locals de Catalunya que treballin amb la mateixa finalitat*".

Però cal desenvolupar la Llei. Després de molt insistir, per fi a l'abril de 2023, la Generalitat ens va encarregar un primer *Recull de dades i criteris de mesura de les oliveres monumentals* i, ara, un segon *Cens d'oliverars monumentals a la comarca del Montsià*. Tot això és necessari per a que la Generalitat elabori el Catàleg i redacti el Reglament.

Vicente del Bosque (ambaixador d'oliveres mil·lenàries).